

seender som rigtig. Det ærede Medlem sagde, at Socialisme og Individualisme var to Samfundsprincipper, og han ønskede, at ingen af dem skulde herske i deres Renhed, men der skulde være en passende Blanding af Socialisme og Individualisme. Det kan kun glæde os Socialdemokrater at høre. Saa er naturligvis Spørgsmaalet om Blandingens Art, om Forholdet mellem hver Del, om, hvor megen Socialisme og hvor megen Individualisme der skal med. Men vi har endnu i det nuværende Samfund neppe faaet saa megen Socialisme, at en ret betydelig Fremgang for Socialdemokratiet ved de kommende Valg vilde betyde, at vi fik for megen Socialisme. Det ærede Medlem skildrede Kapitalismen i Ord, jeg ganske kan underkrive. Det samme gjorde for Resten det ærede Medlem fra Kolding (Laursen), naar han talte om, at Kapitalismen var i god og kraftig Vækst, at Adskillelsen mellem Overklasse og Underklasse snarere blev dybere end mindre dyb. Det er en god socialistisk Kritik af det kapitalistiske Samfund. Vel gaar Arbejderklassen absolut taget frem, men om den gør det relativt, er i Betragtning af Kapitalismens Vækst i vore Dage et meget stort Spørgsmaal.

Jeg vil kun sige til det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds, med hvem jeg gerne vil tage en principiell, teoretisk, for Resten ogsaa en praktisk Debat op om dette Spørgsmaal, at jeg tror ikke, at den af ham opstillede Modsætning mellem Individualisme og Socialisme er helt korrekt. Vi Socialdemokrater forkaster ikke Individualismen. Individualismen er den store Tanke om personlig Frihed, og vi Socialdemokrater er de varmest mulige Venner deraf. Det er netop ud fra Kravet om personlig Frihed, vi kommer til en Fordømmelse af det nuværende kapitalistiske Samfund, der ikke stiller de enkelte Medlemmer økonomisk frit, men stiller dem økonomisk afhængigt, og uden økonomisk Uafhængighed er der efter vor Mening ingen virkelig personlig Frihed. Skal alle Samfundets Medlemmer have personlig Frihed, maa alle Samfundets Medlemmer gøres økonomisk uafhængige, saa at den ene ikke kan trues paa Brødet af den anden, ikke kan afskediges o. s. v., og derfor maa efter vor Mening — men derom kan man jo diskutere — Produktionsmidlerne, det fælles Grundlag for selve Samfundets Eksistens, tilhøre hele Folket. Saa kommer alle under lige Vilkaar, og saa bliver der først Grundlag for, at alle kan blive virkelig personlig frie. Derved

vil man netop virkeliggøre Individualismen. Individualismen er en ældgammel Kultur-tanke om personlig Frihed for Menneskene, og den søgtes for et Hundrede Aar siden virkeliggjort ved Datidens Samfundsoptatelse, ved Manchesterlæren, ved den frie Konkurrence. Men der rejste sig nye Skranker, nye Bomme, Monopoler af forskellig Art, Kapitalprivilegiet, Jordmonopolet, der nu er Skranker for, at Mennesker kan udfolde sig personlig frit.

Vi Socialdemokrater mener, at nu maa de nye Monopoler, de nye Skranker ryddes til Side, Kapitalprivilegiet, Jordmonopolet. Og i saa Henseende vil jeg sige til det ærede Medlem fra Nørresundby (Nørgaard), at naar han mente, at Grundtvig ikke havde Spor med Socialismen at gøre, er det naturligvis rigtigt, som jeg sagde før, i bogstavelig Forstand, men ikke desto mindre findes der hos Grundtvig politiske Grundtanker og Grundlinier, der, konsekvent udviklede og gennemførte under Nutidens Samfundsvilkaar, vilde være i meget god Overensstemmelse med vore Grundtanker. Jeg nævner blot et saadant Ord som det, at ethvert Folk er sit Fædrelands rette Grundejer, og at det kun er Brugen, der bestemmes ved Loven. Det er i Tilslutning til den gamle danske Landboret i Modsætning til Romerrettens skarpe Fremhævelse af Privatejendomsretten, den gamle danske Landborets Tanker om, at Samfundshensynet er det øverste, ogsaa hvor der er Tale om Jordens Brug og Besiddelse. Det kan gennemføres paa forskellig Maade, men Tanken er den samme: at sikre Individierne deres personlige frihed. I vore Dage mener vi, at det gennemføres bedst ved Socialismen, ved Socialdemokratiets Jordprogram. Grundtvig er den eneste danske Digter, der, saa vidt jeg ved, har skrevet en Sang til Forherligelse af Revolutionens store Treklang: Frihed, Lighed og Broderskab. Han ender hvert af Versene med denne Treklang. Grundtvig vilde, at Samfundet skulde gaa bort fra Stændertiden til en virkelig Folketid, vi Socialdemokrater mener, at i vore Dage, under de kapitalistiske Samfundsvilkaar, kan det kun ske under Socialismen, naturligvis ved Hjælp af en successiv Virkeliggørelse af Socialdemokratiets Principper.

Det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff) talte om, at han saa paa Nationen som et solidarisk Samfund. Netop det samme gør vi Socialdemokrater. Vi ønsker ogsaa Dyrtidsproblemet løst i denne Aand, at Nationen